

Motion

1975/76: 393

av herr Hermansson m. fl.

om slopande av mervärdeskatten på livsmedel, m. m.

Sammanfattning: Genom de kraftigt stigande priserna, bl. a. på livsmedel, framträder mervärdeskattens orättvisor allt tydligare. Kravet på slopad moms på maten är en viktig fördelningspolitisk fråga, en åtgärd som bör förenas med skärpt kapitalbeskattning. De skäl som anförts mot denna åtgärd kan inte godtas. I motionen yrkas att 1972 års skatteutredning får i uppdrag att med förtur behandla frågan om slopad moms på maten och skärpt kapitalbeskattning.

Kraftigt stigande priser, bl. a. på livsmedel, har under senare år utgjort ett stort problem, framför allt för de grupper som måste använda en stor del av inkomsten till livsmedel. Detta gäller exempelvis barnfamiljer, låginkomsttagare och pensionärer. De stigande priserna kan ofta avläsas genom att varorna ommärkts både två och tre gånger under tiden förpackningen varit placerad i butikens hylla. För varje ny märkning blir varan i de allra flesta fall dyrare.

I denna utveckling framträder mervärdeskattens orättvisor allt tydligare. På varje prisstegring, oavsett anledningen, läggs nämligen mervärdeskatt. Även redan i sig själva betungande prisstegringar beskattas alltså och blir därigenom ännu tyngre för låginkomstgrupperna.

Vänsterpartiet kommunisterna har vid upprepade tillfällen krävt att mervärdeskatten på livsmedel slopas. Detta krav får ökad tyngd genom de kraftiga prisstegringarna på dagligvaror, däribland livsmedel. Genom att slopa mervärdeskatten på livsmedel skulle matpriserna i ett slag kunna sänkas med 15 %. Vi förutsätter en skärpt priskontroll för att garantera att pris-sänkningarna kommer till stånd.

Frågan om mervärdeskattens slopande på livsmedel anser vi vara av stor fördelningspolitisk betydelse, detta särskilt som åtgärden enligt vår mening bör finansieras genom skärpt beskattning av kapitalet – stora förmögenheter, höga inkomster, bolagsvinster m. m. Den skattepolitiska utvecklingen under det senaste årtiondet har medfört lättnader i beskattningen för bolag och stora förmögenheter. Samtidigt har personer med låga eller medelstora inkomster beskattats hårdare, bl. a. genom indirekt beskattning och höjda kommunalskatter. Detta omdöme kvarstår även efter de justeringar som företagits av skatteskalorna för den direkta statsskatten.

De skäl som brukar anföras mot ett slopande av mervärdeskatten på livsmedel kan inte godtas. Sålunda har hävdats att det skulle vara förenat med

stora administrativa svårigheter att slopa mervärdeskatten på livsmedel. En undersökning, redovisad i motionen 1975:1050 rörande omsättningsskatt och mervärdeskatt i OECD-länderna, visar att i de flesta länder förekommer regler som innebär att livsmedel är helt befriade från skatt eller är lägre beskattade än andra varor. Det är givetvis inte svårare att befria livsmedel från skatt i vårt land än i andra länder. Ej heller påståendet att även personer med höga inkomster skulle gynnas av slopad livsmedelsmoms kan tillmätas någon avgörande betydelse, enär möjligheter finns att med andra skattepolitiska åtgärder motverka sådana effekter. De subventioner som utgår till vissa baslivsmedel kan inte anföras som skäl mot slopande av mervärdeskatten på livsmedel. Subventionerna har en viktig uppgift för att inte priserna skall stiga ytterligare på dessa livsmedel, men som framgår av prisutvecklingen har de varit otillräckliga för att stoppa prisstegringarna. Motiven för livsmedelssubventioner är sålunda att hålla tillbaka alltför kraftiga prisstegringar på vissa varor, men den orättvisa beskattningen av livsmedel kvarstår.

Den skattepolitiska linje som uttrycks i kravet på slopad moms på maten och hårdare beskattning av kapitalet har alltså samma aktualitet, om man vill uppnå en omfördelning av skattebördan till förmån för de grupper vilka använder en stor del av inkomsten till livsnödvändig konsumtion.

1972 års skatteutredning har framlagt förslag till skatteprovisorier i fråga om den direkta statliga beskattningen. Dessa förslag har dock gett obetydliga lättnader för låginkomsttagarna, bl. a. genom samtidigt höjda kommunal-skatter. Några förslag till genomgripande förändringar i skattesystemet är tydligen inte att vänta den närmaste tiden. Det är angeläget att frågan om slopad livsmedelsmoms, förenad med skärpt kapitalbeskattning, ges förtur och att förslag härom snarast framläggs.

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen begär tilläggsdirektiv till 1972 års skatteutredning innebärande att utredningen med förtur behandlar frågan om slopande av moms på maten och om skärpning av beskattningen på kapitalet samt att förslag härom snarast föreläggs riksdagen.

Stockholm den 20 januari 1976

C.-H. HERMANSSON (vpk)

LARS WERNER (vpk)
i Tyresö

JÖRN SVENSSON (vpk)
i Malmö

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

GUSTAV LORENTZON (vpk)

